

GRONDWETTELIJK HOF

[C – 2021/20602]

Uittreksel uit arrest nr. 34/2021 van 4 maart 2021

Rolnummers : 7162 en 7206

In zake : de beroepen tot vernietiging van :

- de artikelen 7 tot 11 van het decreet van het Waalse Gewest van 17 juli 2018 « houdende de eerste aanpassing van de ontvangstenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2018 »;
- de artikelen 9 tot 13 van het decreet van het Waalse Gewest van 30 november 2018 « houdende de algemene ontvangstenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2019 »,

ingesteld door de vzw « Belgisch Fonds voor de Inzameling en Verwerking van Elektrohuishoudtoestellen » en anderen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters F. Daoût en L. Lavrysen, en de rechters J.-P. Moerman, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, T. Giet, R. Leysen, J. Moerman, M. Pâques en Y. Kherbache, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter F. Daoût,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. *Onderwerp van de beroepen en rechtspleging*

a. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 10 april 2019 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 12 april 2019, is beroep tot vernietiging ingesteld van de artikelen 7 tot 11 van het decreet van het Waalse Gewest van 17 juli 2018 « houdende de eerste aanpassing van de ontvangstenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2018 » (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 22 oktober 2018) door de vzw « Belgisch Fonds voor de Inzameling en Verwerking van Elektrohuishoudtoestellen », de vzw « Recupel Audio-Video », de vzw « Recupel SDA », de vzw « Recupel ICT », de vzw « Recupel ET. & GARDEN », de vzw « LightRec », de vzw « MeLarec », de vzw « Recupel », de vzw « Bebat », de vzw « Federatie van de Elektriciteit en de Elektronica », de vzw « Agoria », de vzw « Belgische Federatie van de Toeleveranciers van Machines, Gebouwen en Uitrustingen en aanverwante diensten voor de Landbouw en voor de Groenvoorzieningen », de vzw « Belgische Beroepsvereniging van Invoerders en fabrieksagenten van gereedschap » en de vzw « Traxio », bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. D. Lagasse en Mr. A. Visschers, advocaten bij de balie te Brussel.

b. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 11 juni 2019 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 14 juni 2019, is beroep tot vernietiging ingesteld van de artikelen 9 tot 13 van het decreet van het Waalse Gewest van 30 november 2018 « houdende de algemene ontvangstenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2019 » (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 14 december 2018; *errata* bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 21 december 2018) door de vzw « Belgisch Fonds voor de Inzameling en Verwerking van Elektrohuishoudtoestellen », de vzw « Recupel Audio-Video », de vzw « Recupel SDA », de vzw « Recupel ICT », de vzw « Recupel ET. & GARDEN », de vzw « LightRec », de vzw « McLarec », de vzw « Recupel », de vzw « Bebat », de vzw « Federatie van de Elektriciteit en de Elektronica », de vzw « Agoria », de vzw « Belgische Federatie van de Toeleveranciers van machines, gebouwen en uitrustingen en aanverwante diensten voor de Landbouw en voor de Groenvoorzieningen », de vzw « Belgische Beroepsvereniging van invoerders en fabrieksagenten van gereedschap » en de vzw « Traxio », bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. D. Lagasse en Mr. A. Visschers.

Die zaken, ingeschreven onder de nummers 7162 en 7206 van de rol van het Hof, werden samengevoegd.

(...)

II. *In rechte*

(...)

Ten aanzien van de bestreden bepalingen en de context ervan

B.1. De verzoekende partijen vorderen de vernietiging van de artikelen 7 tot 11 van het decreet van het Waalse Gewest van 17 juli 2018 « houdende de eerste aanpassing van de ontvangstenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2018 » (zaak nr. 7162) en van de artikelen 9 tot 13 van het decreet van het Waalse Gewest van 30 november 2018 « houdende de algemene ontvangstenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2019 » (hierna : het decreet van 30 november 2018) (zaak nr. 7206).

Bij de bestreden bepalingen wordt, respectievelijk voor de jaren 2018 en 2019, een belasting ingesteld die ertoe strekt bij te dragen tot de financiering van het beleid van het Waalse Gewest inzake het voorkomen en het beheren van afvalstoffen die aan een terugnameplicht zijn onderworpen.

B.2.1. Krachtens artikel 8bis van het decreet van 27 juni 1996 « betreffende de afvalstoffen » (hierna : het decreet van 27 juni 1996) vermag de Waalse Regering aan de producenten een terugnameplicht op te leggen voor goederen of afvalstoffen uit commercialisering of uit het gebruik voor eigen behoefte van goederen, grondstoffen of producten met het oog op de preventie, het hergebruik, de recycling, de nuttige toepassing of een aangepast beheer van die goederen of afvalstoffen en op de internalisering van het geheel of van een deel van de beheerskosten. De terugnameplicht omvat de dekking van de desbetreffende kosten.

B.2.2. De regeling van de terugnameplicht maakt deel uit van « het ruimere concept van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid in de zin van artikel 8 van de richtlijn 2008/98/EG van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen » (*Parl. St.*, Waals Parlement, 2015-2016, nr. 484/1, p. 7).

In de parlementaire voorbereiding van het decreet van het Waalse Gewest van 23 juni 2016 « houdende wijziging van het Milieuwetboek, van het Waterwetboek en van verscheidene decreten inzake afvalstoffen en milieuvergunning » (hierna : het decreet van 23 juni 2016), waarvan artikel 97 artikel 8bis van het decreet van 27 juni 1996 heeft gewijzigd, wordt dienaangaande uiteengezet :

« Het ruimere begrip ‘ responsabilisering van de producenten ’ omvat drie verschillende mechanismen :

- Een terugnameplicht, wanneer de afvalstroom een terugname rechtvaardigt (autowrakken, AEEA, batterijen en accu's, enz.);
- Een rapportageplicht, wanneer de stroom van huishoudelijk afval reeds selectief wordt ingezameld op initiatief van de overheidssector, geen ketentekort vertoont maar, wegens de kenmerken ervan, een minimale rapportage rechtvaardigt om het inzamelings- en verwerkingspercentage te kunnen beoordelen, en de maatregelen die de producenten hebben genomen op het vlak van preventie en sensibilisering van de consument (olie en frituurvet bijv.);
- Een verplichting tot deelname aan het gewestelijk beleid inzake preventie en beheer van afval, met inbegrip van de openbare netheid, wanneer de afvalstroom wordt beheerd door de overheidssector maar een ketentekort (negatieve afvalwaarde) vertoont, een probleem van openbare netheid veroorzaakt of om de ontwikkeling van circuits voor hergebruik en nuttige toepassing te stimuleren. Om praktische redenen is de deelname forfaitair. Zij zal, naar gelang van de aard ervan, moeten worden bepaald door het Parlement (fiscale bepaling), de Regering of in het kader van een overeenkomst » (*ibid.*).

B.2.3.1. De Europese Unie streeft in haar milieubeleid naar een hoog niveau van bescherming, rekening houdend met de uiteenlopende situaties in de verschillende regio's van de Unie. Haar beleid berust op het voorzorgsbeginsel en het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden, en het beginsel « de vervuiler betaalt » (artikel 191, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie).

B.2.3.2. De voormelde richtlijn 2008/98/EG refereert aan het beginsel « de vervuiler betaalt » als een leidend beginsel op Europees en internationaal niveau. Conform dat beginsel moeten de kosten van de afvalverwijdering worden gedragen door de huidige of de vorige houder van de afvalstoffen of door de producent van het product waaruit het afval voortkomt (overweging 1). De producent en de houder van de afvalstoffen moeten het afval beheren op een manier die een hoog niveau van bescherming van de menselijke gezondheid en het milieu waarborgt (overweging 26).

De invoering van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid is een van de middelen die ertoe moeten bijdragen dat bij het ontwerpen en produceren van goederen het efficiënte gebruik van grondstoffen gedurende de gehele levenscyclus van de goederen, met inbegrip van reparatie, hergebruik, demontage en recycling, ten volle in aanmerking wordt genomen en wordt gefaciliteerd, zonder dat het vrij verkeer van goederen in de interne markt in het gedrang komt (overweging 27). De kosten dienen zo te worden berekend dat zij de reële milieukosten van de productie en het beheer van het afval weergeven (overweging 25).

B.2.3.3. In de richtlijn (EU) 2018/851 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 « tot wijziging van richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen » wordt gepreciseerd dat met de regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid « een reeks maatregelen van de lidstaten » worden beoogd « om producenten voor te schrijven dat zij financiële en organisatorische verantwoordelijkheid dragen voor het beheer van de afvalfase van de levenscyclus van een product, met inbegrip van handelingen in verband met gescheiden inzameling, sortering en verwerking », dat die verplichting « ook een organisatorische verantwoordelijkheid [kan] inhouden en een verantwoordelijkheid om bij te dragen aan afvalpreventie en de herbruikbaarheid en recycleerbaarheid van producten » en dat de producenten van producten « individueel of collectief [kunnen] voldoen aan de verplichtingen uit hoofde van de regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid » (overweging 14).

Zoals het is vervangen bij artikel 1, punt 15, van de richtlijn (EU)2018/851, bepaalt artikel 14 van de richtlijn 2008/98/EG :

« 1. Overeenkomstig het beginsel ' de vervuiler betaalt ' worden de kosten van het afvalbeheer, met inbegrip van de kosten voor de noodzakelijke infrastructuur en de exploitatie ervan, gedragen door de oorspronkelijke producent van de afvalstoffen of door de huidige of vorige houders van afvalstoffen.

2. Onverminderd de artikelen 8 en *8bis* kunnen de lidstaten besluiten de kosten van het afvalbeheer geheel of gedeeltelijk te laten dragen door de producent van het product waaruit het afval is voortgekomen, en de distributeurs van een dergelijk product in deze kosten te laten delen ».

B.3.1. Met toepassing van artikel 2 van het besluit van de Waalse Regering van 23 september 2010 « tot invoering van een terugnameplicht voor bepaalde afvalstoffen » zijn met name afval van batterijen en accu's en afgedankte elektrische of elektronische apparatuur (AEEA) aan de terugnameplicht onderworpen.

B.3.2. Om die verplichting na te komen, kunnen de betrokken producenten ofwel zelf voldoen aan hun terugnameplicht, ofwel die verplichting laten uitvoeren door een erkende instelling waarbij zij zijn aangesloten of een milieuovereenkomst sluiten zoals bedoeld in het decreet van 20 december 2001 « betreffende de milieuovereenkomsten » en in dat kader de uitvoering van de verplichtingen geheel of gedeeltelijk toevertrouwen aan een beheersorgaan (artikel *8bis*, § 3, van het decreet van 27 juni 1996 en artikel 4, § 1, van het voormelde besluit van 23 september 2010).

B.3.3. De organen die zijn erkend voor het nakomen van de verplichtingen die inherent zijn aan de terugname van de afvalstoffen in kwestie en het orgaan dat instaat voor het beheer van de milieuovereenkomst dienen te worden opgericht in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk (artikel 11, 1°, en artikel 22, § 1, van hetzelfde besluit). Zij zijn belast met de inzameling van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur of van gebruikte batterijen en accu's. Zij worden gefinancierd door middel van de milieubijdragen die de aangesloten producenten, op wie de terugnameplicht rust, per apparaat, batterij of accu aan hen betalen bij het op de markt brengen van het betrokken product, en door de ledenbijdragen van de aangesloten producenten.

B.4. Bij zijn arrest nr. 25/2018 van 1 maart 2018 heeft het Hof artikel 98 van het decreet van 23 juni 2016 vernietigd, dat aan de instellingen die de uitvoering van de terugnameplicht van de producenten verzekeren, een belasting oplegde die werd berekend op hun eigen vermogen en voorzieningen.

B.5.1. De artikelen 7 tot 11 van het decreet van 17 juli 2018 bepalen :

« Art. 7. Er wordt voor 2018 een belasting ingevoerd om bij te dragen aan de financiering van het beleid van het Gewest inzake preventie en beheer van afval waardoor de terugnameplicht geldt.

Art. 8. De belastingplichtige is de rechtspersoon aan wie de producenten de uitvoering van hun terugnameplicht gezamenlijk hebben toevertrouwd krachtens artikel *8bis* van het decreet van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen.

Art. 9. De belasting wordt vastgesteld op 0,42 euro per inwoner in het Waalse Gewest voor afval van batterijen en accu's waarvoor de terugnameplicht geldt overeenkomstig het decreet van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen en met de volgende afvalcodes :

1606	Batterijen en accu's;
160601	Loodaccumulatoren;
160602	Ni/Cd-accumulatoren;
160603	Kwikhoudende batterijen;
160604	Alkalibatterijen;
160605	Andere batterijen en accu's;
2001	Afzonderlijk ingezamelde delen;
200133	Gemengde batterijen en accu's die batterijen en accu's opgenomen in de rubrieken 160601, 160602 of 160603 bevatten en niet gesorteerde batterijen en accu's welke die batterijen bevatten;
200134	Andere batterijen en accu's dan die bedoeld in rubriek 200133.

De belasting wordt vastgesteld op 0,63 euro per inwoner in het Waalse Gewest voor afval van elektrische en elektronische apparatuur onderworpen aan de terugnameplicht op 31 december 2017 krachtens artikel *8bis* van het decreet van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen en Richtlijn 2012/19/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende de afgedankte elektrische en elektronische apparatuur.

Het aantal inwoners wordt vastgesteld op grond van de bevolkingsstatistieken op 1 januari 2018 van het Directoraat-generaal Statistiek en Economische informatie van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie.

Art. 10. De belasting wordt betaald via een schikkingsprocedure als de belastingschuldige ervoor kiest om een overeenkomst met de Minister te sluiten met betrekking tot de organisatie van zijn bijdrage tot de financiering van het beleid van het Gewest inzake preventie en beheer van afval waarvoor de terugnameplicht geldt.

De overeenkomst bedoeld in het eerste lid bevat minstens :

1° de verbintenissen van de belastingschuldige om aan het Afvalfonds een jaarlijkse bijdrage per inwoner te storten van een bedrag dat minstens gelijk is aan het bedrag van de belasting;

2° de nadere regels in verband met de storting van de bijdrage;

3° de wijze van overleg betreffende de bestemming van de bijdrage;

4° een lijst van gewestelijke acties die door de bijdrage worden gefinancierd.

De gewestelijke acties die in het kader van de overeenkomst worden gefinancierd, kunnen [met name] betrekking hebben op :

1° de preventie van afval waarvoor de terugnameplicht geldt;

2° de sensibilisering en de controle;

3° de bestrijding van overlast;

4° het onderzoek en de ontwikkeling met het oog op de verbetering van het recyclingrendement, de ontmantelings- en zuiveringstechnieken, technieken voor de terugwinning van stoffen die voor een nuttige toepassing in aanmerking komen;

5° de verbetering van de selectieve ophalingen;

6° de ontwikkeling van gewestelijke kanalen.

De uitvoering van de overeenkomst maakt het voorwerp uit, per belastingplichtige, van een evaluatie en van een verslag van het Bestuur, voorgelegd aan de Regering.

Bij niet-uitvoering door de belastingschuldige van een of meerdere van de verplichtingen vervat in de overeenkomst, kan de Minister een einde maken aan de overeenkomst vóór het verstrijken ervan.

Art. 11. De opbrengst van de belastingen en bijdragen bedoeld in de artikelen 9 tot 12 wordt uitsluitend bestemd voor het Begrotingsfonds in de zin van artikel 45 van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, namelijk het 'Fonds pour la gestion des déchets' (Fonds voor afvalbeheer), opgericht binnen de ontvangstenbegroting en de algemene uitgavenbegroting van het Waalse Gewest ».

Overeenkomstig artikel 12 ervan heeft het decreet van 17 juli 2018 « uitwerking met ingang van 1 januari 2018 ».

B.5.2. De bestreden bepalingen van het decreet van 17 juli 2018 worden als volgt verantwoord :

« Voorgesteld wordt om, in de vorm van een budgettaire bijbepaling, een belasting voor één jaar in te voegen ten laste van de instellingen die de terugnameplicht van de producenten van batterijen en accu's en van elektrische en elektronische apparatuur uitvoeren. De belasting wordt gevestigd ingevolge de vernietiging, op 1 maart 2018, door het Grondwettelijk Hof van de fiscale regeling ingesteld bij artikel 98 van het decreet van 23 juni 2016, dat de artikelen 26/1 tot 26/5 invoegt in het fiscaal decreet van 22 maart 2007 tot bevordering van afvalpreventie en –valorisatie in het Waalse Gewest (arrest nr. 25/2018).

De bepaling beoogt de instellingen die de terugnameplicht van de producenten voor de stromen batterijen en accu's en elektrische en elektronische apparatuur die op 31 december 2017 aan die verplichting zijn onderworpen, uitvoeren.

De belasting wordt vastgesteld op een bedrag per inwoner in het Waalse Gewest op 1 januari 2018, volgens de bevolkingsstatistieken bekendgemaakt door de Federale Overheidsdienst Economie.

Aan de eco-instellingen wordt de mogelijkheid gelaten om te kiezen voor een bij een overeenkomst met het Gewest geregeld mechanisme, dat als voordeel heeft dat de ontvangsten worden bestemd voor het beleid inzake preventie en beheer van de afvalstoffen waarop de belasting betrekking heeft, en dat die bestemming in overleg wordt bepaald » (Parl. St., Waals Parlement, 2017-2018, nr. 1126/1, bijlage 5, p. 6).

B.6.1. De artikelen 9 tot 13 van het decreet van 30 november 2018 bepaalden :

« Art. 9. Er wordt voor 2019 een belasting ingevoerd om bij te dragen aan de financiering van het beleid van het Gewest inzake preventie en beheer van afval onderworpen aan de terugnameplicht.

Art. 10. De belastingplichtige is de rechtspersoon aan wie de producenten de uitvoering van hun terugnameplicht gezamenlijk hebben toevertrouwd krachtens artikel *8bis* van het decreet van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen.

Art. 11. De belasting wordt vastgesteld op 0,42 euro per inwoner in het Waalse Gewest voor afval van batterijen en accu's onderworpen aan de terugnameplicht overeenkomstig het decreet van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen en van de volgende afvalcodes :

1606	Batterijen en accu's;
160601	Loodaccumulatoren;
160602	Ni/Cd-accumulatoren;
160603	Kwikhoudende batterijen;
160604	Alkalibatterijen;
160605	Andere batterijen en accu's;
2001	Afzonderlijk ingezamelde delen;
200133	Gemengde batterijen en accu's bevattende batterijen en accu's opgenomen in de rubrieken 160601, 160602 of 160603 en niet gesorteerde batterijen en accu's die die batterijen bevatten;
200134	Andere batterijen en accu's dan die bedoeld in rubriek 200133.

De belasting wordt vastgesteld op 0,63 euro per inwoner in het Waalse Gewest voor afval van elektrische en elektronische apparatuur onderworpen aan de terugnameplicht op 31 december 2017 overeenkomstig artikel *8bis* van het decreet van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen en Richtlijn 2012/19/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende de afgedankte elektrische en elektronische apparatuur.

Het aantal inwoners wordt vastgesteld op grond van de bevolkingsstatistieken op 1 januari 2018 van het Directoraat-generaal Statistiek en Economische informatie van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie.

Art. 12. De belasting wordt betaald via een schikkingsprocedure als de belastingplichtige ervoor kiest om een overeenkomst met de Minister te sluiten met betrekking tot de organisatie van de financiering van het beleid van het Gewest inzake preventie en beheer van afval onderworpen aan de terugnameplicht.

De overeenkomst bedoeld in het eerste lid bevat minstens :

- 1° de verbintenis van de belastingplichtige om een jaarlijkse bijdrage per inwoner te storten van een bedrag dat minstens gelijk is aan het bedrag van de belasting;
- 2° de modaliteiten in verband met de storting van de bijdrage;
- 3° de overlegmodaliteiten betreffende de bestemming van de bijdrage;
- 4° een lijst van gewestelijke acties die door de bijdrage worden gefinancierd.

De gewestelijke acties die in het kader van de overeenkomst worden gefinancierd, kunnen [met name] betrekking hebben op :

- 1° de preventie van afval onderworpen aan de terugnameplicht;
- 2° de sensibilisering en de controle;
- 3° de bestrijding van overlast;
- 4° het onderzoek en de ontwikkeling met het oog op de verbetering van de efficiëntie van de recycling, de ontmantelings-, zuiveringstechnieken, technieken voor de terugwinning van valoriseerbare stoffen;
- 5° de verbetering van de selectieve ophalingen;
- 6° de ontwikkeling van gewestelijke filières.

De uitvoering van de overeenkomst maakt het voorwerp uit, per belastingplichtige, van een evaluatie en van een verslag van het Bestuur, voorgelegd aan de Regering.

Bij niet-uitvoering door de belastingplichtige van een of meerdere van de verplichtingen vervat in de overeenkomst, kan de Minister een einde maken aan de overeenkomst vóór het verstrijken ervan.

Art. 13. De opbrengst van de belastingen en bijdragen bedoeld in de artikelen 9 tot 12 wordt uitsluitend bestemd voor het Begrotingsfonds in de zin van artikel 45 van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, namelijk het 'Fonds pour la gestion des déchets' (Fonds voor afvalbeheer), opgericht binnen de ontvangstenbegroting en de algemene uitgavenbegroting van het Waalse Gewest ».

Overeenkomstig artikel 22 ervan « treedt » het decreet van 30 november 2018 « in werking op 1 januari 2019 ».

B.6.2. De bestreden bepalingen van het decreet van 30 november 2018 worden aldus verantwoord :

« Voorgesteld wordt om, in de vorm van een budgettaire bijbepaling, een belasting voor één jaar in te voegen ten laste van de instellingen die de terugnameplicht van de producenten van batterijen en accu's en van elektrische en elektronische apparatuur uitvoeren. De belasting wordt gevestigd ingevolge de vernietiging, op 1 maart 2018, door het Grondwettelijk Hof van de fiscale regeling ingesteld bij artikel 98 van het decreet van 23 juni 2016, dat de artikelen 26/1 tot 26/5 invoegt in het fiscaal decreet van 22 maart 2007 tot bevordering van afvalpreventie en –valorisatie in het Waalse Gewest (arrest nr. 25/2018).

De bepaling beoogt de instellingen die de terugnameplicht van de producenten voor de stromen batterijen en accu's en elektrische en elektronische apparatuur die op 31 december 2017 aan die verplichting zijn onderworpen, uitvoeren.

De belasting wordt vastgesteld op een bedrag per inwoner in het Waalse Gewest op 1 januari 2018, volgens de bevolkingsstatistieken bekendgemaakt door de Federale Overheidsdienst Economie.

Aan de eco-instellingen wordt de mogelijkheid gelaten om te kiezen voor een bij een overeenkomst met het Gewest geregeld mechanisme, dat als voordeel heeft dat de ontvangsten worden bestemd voor het beleid inzake preventie en beheer van de afvalstoffen waarop de belasting betrekking heeft, en dat die bestemming in overleg wordt bepaald » (*Parl. St.*, Waals Parlement, 2018-2019, nr. 1200/1, bijlage 5, p. 7).

Ten aanzien van het beroep tot vernietiging in de zaak nr. 7206

B.7.1. De artikelen 4 tot 8 van het decreet van het Waalse Gewest van 19 december 2019 « houdende de eerste aanpassing van de ontvangstenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2019 » (hierna : het decreet van 19 december 2019) bepalen :

« Art. 4. Artikel 9 van het decreet van 30 november 2018 houdende de uitgavenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2019 wordt opgeheven.

Art. 5. Artikel 10 van het decreet van 30 november 2018 houdende de uitgavenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2019 wordt opgeheven.

Art. 6. Artikel 11 van het decreet van 30 november 2018 houdende de uitgavenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2019 wordt opgeheven.

Art. 7. Artikel 12 van het decreet van 30 november 2018 houdende de uitgavenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2019 wordt opgeheven.

Art 8. Artikel 13 van het decreet van 30 november 2018 houdende de uitgavenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2019 wordt opgeheven ».

Overeenkomstig artikel 9 ervan « heeft » het decreet van 19 december 2019 « uitwerking op 1 januari 2019 ».

B.7.2. Die bepalingen worden aldus verantwoord :

« Tegen de in het begrotingsdecreet 2018 opgenomen en in december 2018 geïnde belasting werden nieuwe beroepen ingesteld door de twee belastingschuldigen die de geldigheid betwisten van het decreet van 17 juli 2018 houdende de eerste aanpassing van de ontvangstenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2018. Ter herinnering, in zijn vonnis [lees : arrest] van 1 maart 2018 (arrest nr. 25/2018) had het Grondwettelijk Hof artikel 26 van het decreet van 21 december 2016 houdende de algemene ontvangstenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2017 vernietigd. Het bedrag van die belasting voor het jaar 2019 moet niet worden geïnd indien men wil vermijden dat dat scenario zich jaar na jaar herhaalt en dat niet te verwaarlozen sommen aan interesten (7 % per jaar) verloren gaan. Op grond daarvan wordt de belasting afgeschaft en het bedrag tot 0 herleid » (*Parl. St.*, Waals Parlement, 2019-2020, nr. 70/1, bijlage 9, p. 3).

B.8. Aangezien de bestreden artikelen 9 tot 13 van het decreet van 30 november 2018 met uitwerking op 1 januari 2019 zijn opgeheven bij de artikelen 4 tot 8 van het decreet van 19 december 2019, hebben die bepalingen, die van toepassing zijn voor het jaar 2019, geen uitwerking kunnen hebben.

Het beroep tot vernietiging in de zaak nr. 7206 is derhalve zonder voorwerp geworden.

Ten aanzien van het eerste middel in de zaak nr. 7261

B.9. Het eerste middel is afgeleid uit de schending van de territoriale belastingbevoegdheid van het Waalse Gewest en van het beginsel van de exclusieve verdeling van de bevoegdheden, dat voortvloeit uit de artikelen 5, 39, 134 van de Grondwet, artikel 170, § 2, van de Grondwet en artikel 19, § 3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, van het beginsel van de federale loyaliteit, verankerd in artikel 143, § 1, van de Grondwet en in artikel 1ter van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, en van het beginsel van het vrij verrichten van diensten, dat met name gewaarborgd is bij artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en bij artikel 1ter van de voormelde bijzondere wet van 16 januari 1989.

De verzoekende partijen doen gelden dat de bestreden belasting – die, volgens hen, niet verschilt van die welke is vernietigd bij het arrest van het Hof nr. 25/2018 – niet op het grondgebied van het Waalse Gewest kan worden gelokaliseerd, zodat de situatie die zij beoogt ook door de andere gewestwetgevers kan worden beoogd, aangezien de belastingschuldigen actief zijn op het gehele Belgische grondgebied en niet op het grondgebied van één gewest, en zij gefinancierd worden met de milieubijdragen die door de bij hen aangesloten producenten worden betaald, op basis van het aantal producten die op de Belgische markt en niet op het grondgebied van één gewest worden gebracht.

B.10.1. Artikel 170, § 2, van de Grondwet bepaalt :

« Geen belasting ten behoeve van de gemeenschap of het gewest kan worden ingevoerd dan door een decreet of een in artikel 134 bedoelde regel.

De wet bepaalt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde belastingen, de uitzonderingen waarvan de noodzakelijkheid blijkt ».

B.10.2. Artikel 1ter van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten bepaalt :

« De uitoefening van de fiscale bevoegdheden van de gewesten als bedoeld in deze wet gebeurt met naleving van de in artikel 143 van de Grondwet bedoelde federale loyaliteit en het algemeen normatief kader van de economische unie en de monetaire eenheid, alsmede van de volgende principes :

- 1° de uitsluiting van elke deloyale fiscale concurrentie;
- 2° de vermindering van dubbele belasting;
- 3° het vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal.

Bij een door een overheid gegrond geacht verzoek van een belastingplichtige houdende vermindering van dubbele belasting treedt die overheid in overleg met de andere betrokken overheden teneinde de belastingheffing die strijdig is met het in het eerste lid, 2°, vermelde principe ongedaan te maken.

In het raam van het Overlegcomité als bedoeld in artikel 31 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen wordt jaarlijks een overleg gehouden over het fiscaal beleid en over de in het eerste lid bedoelde principes ».

Die bepaling geldt enkel voor de uitoefening van de fiscale bevoegdheden van de gewesten als bedoeld in de bijzondere financieringswet. Zij geldt dus niet voor de uitoefening van hun eigen fiscale bevoegdheid, bedoeld in B.10.1, die rechtstreeks uit de Grondwet voortvloeit.

B.11. Uit de voormelde bepalingen blijkt niet wat het territoriale toepassingsgebied is van de eigen fiscale bevoegdheid van de deelentiteiten. Wat de gewesten betreft, volgt uit artikel 19, § 3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en uit artikel 7, tweede lid, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen dat hun decreten of ordonnanties slechts van toepassing zijn in het eigen gewest. Elke regeling die een wetgever uitvaardigt, moet kunnen worden gelokaliseerd binnen het gebied waarvoor hij bevoegd is, zodat iedere concrete verhouding of situatie slechts door één enkele wetgever wordt geregeld.

B.12. Bij zijn arrest nr. 25/2018 heeft het Hof de bij het decreet van 23 juni 2016 ingestelde belasting vernietigd op grond van de volgende overwegingen :

« B.9.1. Het aanknopingspunt van de belasting, zoals het in de bestreden bepaling is opgevat, kan niet worden gelokaliseerd binnen het grondgebied waarvoor het Waalse Gewest bevoegd is. De belasting beoogt immers alle beheersorganen, ongeacht waar zij zijn gevestigd, en treft hun gehele eigen vermogen en niet slechts sommige fondsen van de vereniging die zouden toelaten de territoriale herkomst van de erin vervatte middelen vast te stellen.

B.9.2. Het gegeven dat het bedrag van de belasting, met toepassing van artikel 26/3 van het fiscaal decreet zoals ingevoegd bij de bestreden bepaling, wordt gekoppeld aan een coëfficiënt die overeenstemt met het percentage van de Waalse bevolking ten opzichte van de hele Belgische bevolking, kan die conclusie niet wijzigen. Er is immers niet noodzakelijk een verband tussen het aantal inwoners in het Waalse Gewest en het deel van de activiteiten van de beoogde verenigingen op het grondgebied van het Waalse Gewest, zodat het niet mogelijk is te besluiten dat de gekozen berekeningswijze toelaat alleen fondsen te belasten die voortkomen uit activiteiten die op dat grondgebied zijn gelokaliseerd ».

B.13.1. Die redenen gelden ook voor de belasting die bij de bestreden bepalingen is ingesteld voor het jaar 2018.

B.13.2. Aldus, hoewel in het bestreden artikel 7 van het decreet van 17 juli 2018 wordt gepreciseerd dat de bestreden belasting tot doel heeft « bij te dragen aan de financiering van het beleid van het Gewest inzake preventie en beheer van afval onderworpen aan de terugnameplicht », kan het aanknopingspunt van die belasting zoals zij in de bestreden bepalingen is opgevat echter niet worden gelokaliseerd binnen het grondgebied waarvoor het Waalse Gewest bevoegd is.

De belasting beoogt immers de rechtspersonen aan wie de producenten de uitvoering van hun terugnameplicht gezamenlijk hebben toevertrouwd (artikel 8), zodat zij – zoals de belasting die is vernietigd bij het arrest nr. 25/2018 – van toepassing is op de instellingen die belast zijn met de uitvoering van de terugnameplicht, ongeacht waar zij zijn gevestigd.

B.13.3. De omstandigheid dat het bedrag van de belasting, dat forfaitair is vastgelegd in artikel 9 van het decreet van 17 juli 2018, wordt vermenigvuldigd met het aantal inwoners in het Waalse Gewest, op grond van de bevolkingsstatistieken, kan die conclusie niet wijzigen.

B.13.4. Tot slot vormen het feit dat de belasting kan worden betaald via een schikkingsprocedure indien een overeenkomst wordt gesloten (artikel 10) of het feit dat het bedrag ervan wordt bestemd voor een begrotingsfonds (artikel 11) slechts bijzondere nadere regels voor die belasting, zonder dat die elementen ertoe kunnen leiden een aanknopingspunt te doen ontstaan met het grondgebied waarvoor het Waalse Gewest bevoegd is.

B.14.1. De bestreden bepalingen vallen dus niet onder de territoriale bevoegdheid van het Waalse Gewest. Het eerste middel is gegrond.

B.14.2. Bijgevolg dienen de bestreden bepalingen te worden vernietigd, zonder dat het nodig is de andere middelen te onderzoeken.

Om die redenen,

het Hof

- vernietigt de artikelen 7 tot 11 van het decreet van het Waalse Gewest van 17 juli 2018 « houdende de eerste aanpassing van de ontvangstenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2018 »;
- verwerpt het beroep tot vernietiging in de zaak nr. 7206.

Aldus gewezen in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 4 maart 2021.

De griffier,

P.-Y. Dutilleux

De voorzitter,

F. Daoût